

METODA TOMATISA

czyli jak sobie radzić z dzieckiem, które ma problemy (przed)szkolne?

Dzisiaj porozmawiamy o problemach przedszkolnych i szkolnych, z którymi muszą sobie radzić dzieci, ich rodzice i nauczyciele. Naszym gościem jest dr Marek Witalik, pedagog i metodyk, specjalista w zakresie stosowania Metody Tomatisa z gabinetu Wczesnej Interwencji Terapeutycznej w Międzylesiu www.tomatis.warszawa.pl

Wielu nauczycieli i rodziców twierdzi, że ich dzieci mają problemy w nauce i osiągają wyniki słabsze od rówieśników. Czy faktycznie przyczyną tego stanu rzeczy mogą być problemy z koncentracją?

Odpowiedź na to pytanie nie jest aż tak prosta. Za występowanie problemów szkolnych odpowiada wiele czynników, jednak najpoważniejszym z nich – oprócz oczywistych deficytów intelektualnych, które są jednak niezmiernie rzadkie – są zaburzenia tzw. uwagi słuchowej, których właśnie konsekwencją są problemy z koncentracją, uniemożliwiające prawidłowe uczestnictwo w procesach dydaktycznych, czyli – krótko mówiąc – naukę i prawidłowe przyswajanie nowych treści.

Czy to możliwe, żeby jeden czynnik tak znacząco wpływał na rozwój dziecka?

Och, problem w tym, że to nie jest jeden czynnik! Uwaga słuchowa to w ogromnym skrócie zdolność dziecka do właściwej interpretacji bodźców dźwiękowych. Jeśli ta zdolność jest zaburzona, dziecko nie jest w stanie właściwie hierarchizować i interpretować kierowanych do niego komunikatów, co niesie fundamentalne skutki dla jego zachowania i rozwoju. Mówimy wtedy, że dziecko doskonale słyszy, ale bardzo źle słucha. Kwestie uwagi słuchowej reguluje układ przedsionkowy, który odpowiada za ponad 90% sensoryki człowieka. Jeśli więc zakłóceniu ulega przetwarzanie bodźców, problemy muszą objawić się też w innych aspektach funkcjonowania dziecka – od rozumienia sytuacji i kontekstu, poprzez rozróżnianie stron, zdolność koncentracji na zadaniu, motorykę ręki (a więc pisanie), umiejętność czytania, aż po pamięć fonematyczną i krótkotrwałą, która jest fundamentem sukcesu szkolnego. Jak więc widać, problemy szkolne są tylko najbardziej widocznym objawem zakłóceń pracy układu przedsionkowego. Towarzyszą im często problemy natury emocjonalnej (niechęć do chodzenia do szkoły, problemy w nawiązywaniu kontaktów z rówieśnikami, reakcje agresywne), i dlatego w wielu krajach tego typu kwestie rozwiązywane są systemowo na poziomie przedszkola i szkoły. Bo – jak widać – często mamy do czynienia nie z jednym problemem, ale z zespołem zakłóceń, mających wiele wspólnych płaszczyzn, na których się objawiają.

Czyli istnieją sposoby radzenia sobie z tymi problemami?

Oczywiście, na świecie już od ponad 50 lat, natomiast w Polsce zajmujemy się terapią tych trudności od lat 90-tych. Głównym i najbardziej znanym ośrodkiem, z którym zresztą współpracują polskie instytucje, jest Centrum Tomatisa w Luksemburgu. Centrum to szkoli konsultantów tej metody na świecie i przyznaje im certyfikaty. Metoda opiera się na słuchowej stymulacji neurosensorycznej, mogą się nią więc posługiwać tylko najlepsi specjaliści. Np. diagnozy i indywidualne programy terapeutyczne mogą przygotowywać tylko

najwyższej klasy konsultanci. W Polsce jest ich kilkudziesięciu, w Warszawie – tylko kilku. Ośrodki, z którymi współpracuję, np. gabinet Wczesnej Interwencji Terapeutycznej w Warszawie-Międzylesiu, to placówki posiadające najwyższy stopień certyfikacji Centrum Tomatisa, które prowadzą najbardziej zaawansowaną diagnostykę i terapię dzieci i młodzieży dotkniętej ww. problemami. A odsetek tych przypadków jest dość znaczny, szacuje się, że 15-20% dzieci ma poważne problemy szkolne, nie wynikające z sytuacji rodzinnej. Czyli są to dzieci zdrowe, zadbane, z dużym potencjałem, a mimo to nie są w stanie opanować materiału w tempie i na poziomie adekwatnym do wieku. I co ciekawe – są to dzieci bardzo sprawne intelektualnie, z pełną normą, czasem nawet znacznie tę normę przekraczają. A jednak istnieją jakieś poważne inhibitory, które uniemożliwiają im osiągnięcie pełnego sukcesu.

Gdybyśmy chcieli podsumować problemy, z którymi radzi sobie Metoda Tomatisa, to jak możemy je uszeregować?

Obecnie Metodę Tomatisa stosuje się w terapii takich dysfunkcji, jak:

- zaburzenia uczenia, takie jak: dysleksja, dyskalkulia, dysgrafia, dysortografia, dyspraksja, problemy z orientacją przestrzenną, problemy z nauką języków
- zaburzenia koncentracji i uwagi
- zaburzenia emocjonalne, m.in. obniżona samoocena, nadmierna lękliwość, nieradzenie sobie ze stresem, wycofanie, agresja
- nadwrażliwość na pewne dźwięki i bodźce
- zaburzenia porozumiewania się, tj. jękanie, opóźniony rozwój mowy, wady wymowy, SLI
- globalne zaburzenia rozwojowe, m.in. zespół Aspergera, autyzm, zespół Retta, zespół Downa, zespół Turnera

Oczywiście to nie jest tak, że Metoda Tomatisa samoistnie rozwiązuje wszystkie powyższe problemy. Pamiętajmy – nie ma jednej, uniwersalnej terapii. Natomiast procedury terapeutyczne wykorzystywane w Metodzie Tomatisa niezwykle usprawniają procesy związane z przetwarzaniem informacji sensorycznych, przez co Metoda Tomatisa zalecana jest jako terapia komplementarna w większości problemów pedagogicznych. Dzieje się tak, gdyż problemy te łączy jedno: za wszystkie - choćby częściowo - odpowiada nieharmonijna praca układu przedsionkowego. Metoda Tomatisa polega na doprowadzeniu tego układu do normy. I nagle okazuje się, że dziecko nie jest „niegrzeczne”, potrafi skupić się na zadaniu, nie gapi się w okno, słucha aktywnie nauczyciela, przestaje robić błędy, czyta ze zrozumieniem, i zaczyna funkcjonować jak jego grupa rówieśnicza. Z roku na rok liczba pacjentów w gabinetach Tomatisa się zwiększa, gdyż rośnie świadomość rodziców i nauczycieli. Kiedyś problem opisywano krótko: „dziecko niegrzeczne”. Współczesna pedagogika szuka źródła tych zakłóceń i nie etykietuje dzieci. W wielu krajach rozwiązano tę kwestię systemowo i terapię tego rodzaju stosuje się w szkołach, w ramach pracy z dzieckiem w placówce oświatowej.

Jak wysoka jest skuteczność terapii i komu się ją zaleca?

Skuteczność właściwie prowadzonej terapii jest bardzo wysoka, czego dowodzą badania naukowe oraz fakt, że wiele szkół i placówek oświatowych korzysta z tej metody w pracy

codziennej. O skuteczności metody świadczy też chyba to, że na terapię w certyfikowanych placówkach trzeba czasem czekać wiele miesięcy. Najlepszymi recenzentami są rodzice i nauczyciele, to oni weryfikują postępy dzieci w pracy codziennej i widzą efekty terapii. Warszawski gabinet współpracuje też ze szkołami, przedszkolami, a także przychodniami specjalistycznymi na terenie Warszawy. Metoda Tomatisa zalecana jest w przypadku każdej osoby (także dorosłej), która dostrzega lub dostrzegła u siebie problemy, o których mówiłem wyżej. Wystarczy skontaktować się z naszymi terapeutami i umówić na diagnozę. Badanie trwa ok 60 minut i odpowiada na wiele pytań. Szczegóły znajdą Państwo na stronie www.tomatis.warszawa.pl